

ЗВІТ
департаменту з питань економічного розвитку
Кропивницької міської ради
про виконання бюджетних програм
за 2021 рік

Протягом 2021 року департамент з питань економічного розвитку здійснював свою діяльність відповідно до Положення про департамент, яке затверджено рішенням Кропивницької міської ради від 02 лютого 2021 року № 59.

До основних функцій департаменту відноситься реалізація державної політики у галузях та сферах:

- економічного розвитку;
- сприяння інвестиційній діяльності;
- підтримки малого та середнього підприємництва;
- державної регуляторної політики;
- тарифної політики;
- партиципаторного бюджетування;
- сприяння розвитку торгівлі та послуг;
- захисту прав споживачів
- дотримання законодавства про працю;
- охорони праці.

Реалізацію передбачених функцій департамент здійснює через:

1) програму соціально-економічного розвитку та галузеві програми:

- зайнятості населення м. Кропивницького;
- розвитку малого і середнього підприємництва у місті Кропивницькому;
- формування позитивного міжнародного та інвестиційного іміджу м. Кропивницького;
- реалізації громадського бюджету (бюджету участі) у м. Кропивницькому;
- розвитку ярмаркової діяльності та ліквідації торгівлі у невстановлених місцях.

2) Співпрацю з територіальними органами міністерств та відомств України в області:

- Кропивницька державна податкова інспекція;
- Головне управління Пенсійного фонду України в області;
- Головне управління статистики в області;
- Кіровоградський міськрайонний центр зайнятості;
- Управління Держпраці в області
- Дніпровським відділом Державної регуляторної служби

3) Координація роботи дорадчих органів:

Координаційна рада з питань розвитку підприємництва;
 Координаційна рада з питань громадського бюджету (бюджету участі) міста Кропивницького;
 Комісія з питань забезпечення своєчасності та повноти сплати податків і зборів
 Міська робоча група з питань дотримання законодавства про співпрацю.

Фінансове забезпечення реалізації функцій департаменту здійснюється через 5 бюджетних програм:

"Керівництво і управління у сфері економіки та торгівлі";
 "Організація та проведення громадських робіт";
 "Сприяння розвитку малого та середнього підприємництва";
 "Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю";
 "Інші заходи у сфері зв'язку, телекомунікації та інформатики".

Бюджетом міста Кропивницького на 2021 рік для департаменту передбачені видатки в обсязі майже 9,0 млн грн. Виділені бюджетні асигнування були освоєні на 97,6%

На реалізацію програми "**Керівництво і управління у сфері економіки та торгівлі**" у 2021 році передбачалися кошти в сумі 8 198,3 тис. грн, використано 8 167,4 тис. грн, економія склала 30,9 тис. грн за рахунок:

великої кількості лікарняних листків (24шт.), які були сплачені за рахунок ФСС, що зекономило фонд заробітної плати у сумі 17,3 тис.грн.;
 залишку запланованих коштів на відрядження – 4,6 тис. грн;
 оплати послуг (крім комунальних) – 8,96 тис. грн.

Дана програма надала можливість в повній мірі забезпечити реалізацію функцій та завдань, покладених на департамент, а також на належному рівні вирішити питання фінансового забезпечення, а саме:

проведення оплати всіх обов'язкових платежів за комунальні послуги і енергоносії;

здійснення поточних видатків для придбання необхідних товарів та послуг; своєчасна виплата заробітної плати та сплати податкових платежів.

Впродовж 2021 року спеціалістами департаменту опрацьовано 4476 контрольних документів, директором департаменту видано 202 накази по департаменту, зареєстровано 181 колективний договір.

На виконання програми Державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції створено комісію з питань бджільництва, попередження та фіксація масового отруєння бджіл на території Кропивницької міської територіальної громади, якою проведено 10 виїздів членів комісії для обстеження пасік, складено 24 акти. В міській раді зареєстровано 37 власників бджолосімей, з яких 24 особи отримали дотацію за 1294 бджолосім'ї у сумі 141,046 тис. грн.

Департаментом розпочата робота по розробці Стратегії розвитку Кропивницької міської територіальної громади на 2022-2030 роки, підготовлено Профіль громади.

Підготовлено, внесено на розгляд та затверджено міською радою 29 рішень, виконкомом 46 рішень, серед них рішення щодо:

➤ **соціально-економічного розвитку міста Кропивницького:**

програма економічного і соціального розвитку громади на 2021 рік та основні напрямки розвитку на 2022-2023 роки;

програма формування позитивного міжнародного та інвестиційного іміджу на 2021-2023 роки;

програма підтримки малого і середнього підприємництва на 2021-2023 роки;

програма зайнятості населення на 2021-2023 роки;

програма реалізації громадського бюджету (бюджету участі) у на 2021-2024 роки.

➤ **встановлення ставок місцевих податків та зборів:**

єдиний податок;

податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;

туристичний збір;

збір за паркування транспортних засобів

мінімальна вартість місячної оренди 1 кв.м загальної площі нерухомого майна фізичних осіб.

Прийняття зазначених рішень сприятиме збільшенню надходжень до бюджету міської територіальної громади уже у 2022 році.

➤ **здійснення інвестиційної діяльності:**

розроблено та затверджено Концепцію індустріального парку "Ростагропром", ініціатором якого є ПП "Компанія Росток-Агро". На даний час ініціатором вживаються заходи щодо включення індустріального парку до Реєстру індустріальних парків України, що створить умови для отримання фінансової підтримки із державного бюджету.

Завдяки реалізації проєкту планується створення більше 300 робочих місць.

В рамках бюджетної програми "**Організація та проведення громадських робіт**" реалізовані заходи галузевої Програми зайнятості населення м. Кропивницького на 2021-2024 роки щодо організації громадських робіт на які у 2021 році передбачалося фінансування у сумі 150,0 тис. грн. Фактично використано 149,7 тис. грн. До громадських робіт було залучено **65 осіб**, які виконували:

1 особа - супровід інвалідів по зору (при Територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Фортечного району

міста Кропивницького);

4 особи - заходи по благоустрою територій дитсадків громади (ДНЗ № 72 "Гномик" та ДНЗ № 73 "Червона квіточка");

53 особи – прибирання кладовищ (КП "Ритуальна служба-спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування" Кропивницької міської ради");

7 осіб – благоустрій міста (КП "Благоустрій").

Відділом праці протягом року здійснювались заходи щодо легалізації заробітної плати та "тіньової" зайнятості населення, а саме проведено:

6 засідань міської робочої групи з питань дотримання законодавства про працю, на які було запрошено 57 підприємств;

30 співбесід з керівниками підприємств та обстежено 10 підприємств з питань дотримання законодавства про працю, **легалізовано 17 робочих місць.**

Інформаційно розяснювальною роботою було охоплено 151 підприємство.

В рамках бюджетної програми "**Сприяння розвитку малого та середнього підприємництва**" реалізовані заходи галузевої Програми розвитку малого і середнього підприємництва у місті Кропивницькому на 2021-2023 роки.

На реалізацію заходів Програми у 2021 році передбачалося 222,0 тис. грн, фактично використано 135,5 тис. грн.

Дані кошти були направлені на:

➤ фінансову підтримку реалізації 3 інвестиційних проєктів (30,0 тис.грн) на умовах співфінансування з Регіональним фондом підтримки підприємництва в області :

"Придбання обладнання для реконструкції та модернізації клепального цеху" (ТОВ "ОРИДЖИН АГРО") профінансовано - 10,0 тис. грн з бюджету міської територіальної громади. Загальна вартість проєкту – 835,0 тис. грн, в тому числі власні кошти підприємства – 335,0 тис. грн, кошти обласного бюджету – 490,0 тис. грн. В результаті реалізації проєкту створено – 2 робочих місця;

"Комерційна відеозйомка за допомогою безпілотного літального апарату (БПЛА)" (ФОП Дейнекін П.А.) профінансовано 10,0 тис. грн з бюджету міської територіальної громади. Загальна вартість проєкту – 123,24 тис. грн, в тому числі власні кошти підприємця – 78,24 тис. грн, кошти обласного бюджету – 35,0 тис. грн.

"Придбання хлібо-пекарського обладнання для поліпшення задоволення попиту населення у випічці" (ФОП Ревука М.М.) профінансовано – 10,0 тис. грн з бюджету міської територіальної громади. Загальна вартість проєкту – 422,0 тис. грн, в тому числі власні кошти підприємця – 112,0 тис. грн, кошти обласного бюджету – 300,0 тис. грн. В результаті реалізації проєкту створено – 2 робочих місця.

➤ фінансову допомогу ТОВ "ОРІДЖИН АГРО" - на часткову компенсацію відсотків за кредитами для впровадження бізнес-проєкту "Придбання обладнання та основних засобів для модернізації та покращення матеріально-технічної бази виробництва" (33,5 тис. грн);

Питання щодо надання фінансової допомоги погоджені на засіданнях Координаційної ради з питань розвитку підприємництва, до складу якої входять представники громадських об'єднань підприємницьких структур громади та області, представники Кіровоградського міськрайонного центру зайнятості, Кіровоградської регіональної торгово-промислової палати, Державної податкової служби.

➤ проведення аналізу соціально-економічного становища суб'єктів господарювання міста (5,5 тис.грн);

➤ відзначення суб'єктів господарювання міста (8,0 тис.грн). У 2021 році спільно з облдержадміністрацією, облрадою та Регіональним фондом підтримки підприємництва в області проведені заходи з відзначення Дня підприємця. Відзнаками обласної ради нагороджено 2 суб'єкта господарювання міста Кропивницького та 19 суб'єктів господарювання отримали подяки та грамоти Виконавчого комітету та міської ради;

➤ відзначення кращих роботодавців, які стали переможцями конкурсу "Кращий роботодавець року": ТОВ "АРАКА", ПП "Кіровоградбудпроект", ТОВ "Прогрес-2010", АТ "Ельворті", ТОВ "Вересень плюс"(7,0 тис. грн.);

➤ реалізацію проєкту "Діловий Кропивницький онлайн (BusinessKrop-online)" в рамках проєкту "EU4Business: конкурентоспроможність та інтернаціоналізація малого і середнього підприємництва". На фінансування даного заходу використано 51,5 тис. грн.

Основними причинами невикористання фінансового ресурсу Програми є введення карантинних заходів по всій території України, низька активність суб'єктів підприємництва в отриманні фінансової допомоги, складна процедура отримання коштів Регіонального фонду підтримки підприємництва в області. (проєкт ФОП Плохова О.О. не підтримано). Вирішення даного проблемного питання належить до повноважень облдержадміністрації.

У рамках Програми "Конкурентоспроможна економіка України" міська рада є учасником проєкту "Покращення Індексу конкурентоспроможності міст". За період реалізації проєкту проведено ряд онлайн-зустрічей та воркшопів, в тому числі з представниками місцевого бізнесу, за результатами яких експертами ГО "Електронна Республіка" розроблено Дорожню карту з покращення бізнес-клімату громади.

По кожній рекомендації Дорожньої карти визначено конкретних виконавців на рівні міської ради, а також строки їх виконання та інформування про результати їх впровадження.

На виконання рекомендацій на головній сторінці офіційного вебсайту міської ради вже створено розділ "Бізнесу", де розміщується актуальна інформація та корисні посилання для суб'єктів господарювання з питань

реєстрації та ведення підприємницької діяльності, місцевих податків та зборів, вільних земельних ділянок та виробничих площ, в тому числі комунальної власності, участі у міжнародних, державних, міських програмах підтримки підприємництва тощо.

Реалізація заходів Дорожньої карти є важливим кроком на зустріч інвесторам, які матимуть можливість оперативно отримати всю необхідну для них інформацію у зручному форматі.

У рейтингу 45-ти міст ІКМ - 2021 Кропивницькій посів 20-ту сходинку з результатом ІКМ 2021 – 55,26 бала.

У рейтингу серед 24 обласних центрів Кропивницький значно покращив власні показники, порівняно з результатами 2019/2020 років і увійшов до ТОП – 10 міст України. За загальним результатом Кропивницький з 14 місця рейтингу піднявся на десяте.

Місцевий бізнес активно залучається до наповнення безкоштовної онлайн платформи "Діловий Кропивницький онлайн (BusinessKrop-online)" для популяризації власних товарів та послуг на безкоштовній основі.

Дана платформа розробляється міською радою спільно з Кіровоградською регіональною торгово-промисловою палатою за кошти фінансової допомоги ЄС та уряду Німеччини в рамках проєкту "EU4Business: конкурентоспроможність та інтернаціоналізація малого і середнього підприємництва".

Презентація платформи відбудеться 23 лютого 2022 року.

В рамках бюджетної програми "**Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю**" реалізація заходів здійснювалась за 3 галузевими програмами:

Програма формування позитивного міжнародного та інвестиційного іміджу м. Кропивницького на 2021-2023 роки;

Програма реалізації громадського бюджету (бюджету участі) у м. Кропивницькому на 2021-2024 роки;

Міська програма розвитку ярмаркової діяльності та ліквідації торгівлі у невістановлених місцях на 2019–2021 роки.

На реалізацію завдань і заходів Програми формування позитивного міжнародного та інвестиційного іміджу м. Кропивницького на 2021-2023 роки з міського бюджету на 2021 рік виділено кошти в сумі 140,0 тис. грн, використано 139,9 тис.грн.

Для забезпечення виконання завдань Програми здійснено ряд заходів, серед яких:

1) розробка і виготовлення презентаційної та подарункової продукції (пакети, блокноти, ручки, пано, наліпки з використанням елементів бренд-буку) з метою забезпечення належної презентації громади в Україні і за кордоном, в тому числі для виконавчих органів міської ради (21,0 тис. грн);

2) забезпечення належного функціонування інвестиційного веб-порталу громади (модернізація та технічна підтримка) для налагодження ефективної взаємодії між владою, бізнесом, потенційними і діючими інвесторами (43,8 тис. грн);

3) підтвердження довгострокового кредитного рейтингу на рівні uaA (стабільний) за Національною рейтинговою шкалою (36,0 тис. грн);

4) проведення галузевої сесії "Цифрова трансформація: Бізнес. Влада. Суспільство" Муніципального інвестиційного форуму "TIME to INVEST" за участі представників Директорату регіональної цифровізації Міністерства цифрової трансформації України, Харківської міської ради, ізраїльської компанії "AuxBridge", а також міжнародних організацій, зокрема Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Німецького товариства міжнародного розвитку (GIZ) (39,1 тис. грн).

На постійній основі забезпечено надання інформаційно-консультативної і методичної допомоги виконавчим органам міської ради, підприємствам, установам, організаціям громади щодо форми та змісту інвестиційних проєктів і проєктних заявок, залучення та використання коштів міжнародної технічної допомоги і міжнародних фінансових організацій.

Крім того, в рамках реалізації заходів Програми:

- забезпечено організацію та проведення зустрічей керівництва міської ради з Надзвичайними і Повноважними Послами США та Турецької Республіки в Україні, Надзвичайними і Повноважними Послами України в Ізраїлі та Турецькій Республіці;

- активізовано роботу щодо пошуку міст-побратимів: опрацьовується питання підписання договору про встановлення побратимських відносин з містами Турецької Республіки (м. Чорум) та Республіки Болгарія (м. Добрич);

- вжито заходи щодо забезпечення проведення урочистостей з нагоди відзначення Дня Європи в Україні;

- налагоджено співпрацю з Асоціацією публічно-приватного партнерства "С.Р.Е.А.М Europe PPP Alliance" в Україні в питаннях пошуку інвестицій з країн Європейського Союзу, у I півріччі 2022 року заплановано проведення зустрічі за участі представників потенційного інвестора з обговорення питання реалізації проєкту з будівництва аквапарку;

- проведено зустріч з виконавчим директором державної установи "Офіс із залучення та підтримки інвестицій (UkraineInvest)", на запити установи надано необхідну інформацію про інвестиційний потенціал громади з метою сприяння залученню додаткових фінансових ресурсів.

- розроблено презентаційні матеріали про пріоритетні інвестиційні пропозиції, в реалізації яких зацікавлена громада, які розміщено на вебсайті міської ради та направлено Кабінету Міністрів України, ДУ "Офіс із залучення та підтримки інвестицій (UkraineInvest)", МАОМС "Асоціація інвестиційно-привабливих громад", ТОВ "Ділові громади України", облдержадміністрації для подальшого розповсюдження серед зацікавлених установ та організацій;

- продовжується співпраця з Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) по Проєкту "Енергетична безпека" щодо розробки комплексної схеми теплопостачання.

Заходи Програми реалізації громадського бюджету (бюджету участі) у м. Кропивницькому на 2021-2024 роки направлені на:

покращення комунікації міської влади з громадою міста;
налагодження демократичного процесу дискусії при прийнятті рішень щодо реалізації найбільш важливих проєктів громадян за рахунок коштів громадського бюджету.

У 2021 році в рамках Програми реалізації громадського бюджету (бюджету участі) у м. Кропивницькому на 2021-2024 роки, відповідно до кошторисних призначень на інформаційну кампанію та організацію етапів конкурсу проєктів "Громадський бюджет" було виділено 41,9 тис. грн, використано – 41,9 тис. грн.

Кошти були направлені на виготовлення відеоролику про основні засади громадського бюджету міста Кропивницького та роздаткових поліграфічних матеріалів (буклети, брендovanі тематичні календарі), з метою популяризації громадського бюджету міста Кропивницької міської територіальної громади.

У 2021 році в рамках громадського бюджету реалізовано 12 проєктів на суму 3442,272 тис. грн, які направлені на формування здорового способу життя та підвищення рівня освіти жителів територіальної громади, а саме:

встановлено 5 сучасних спортивно-ігрових майданчика:

проєкт "Спортивно-ігровий майданчик "Злагода-люкс" (бюджет - 300,0 тис. грн). За рахунок коштів проєкту облаштовано спортивний майданчик з поліуретановим покриттям та встановлено вуличні тренажери на прибудинковій території по вул. Вокзальній, 26, корп. 2;

проєкт "Рости здоровим! Спортивно-ігровий майданчик на прибудинковій території вул. Юрія Коваленка, 9" (бюджет - 300,0 тис. грн). В результаті реалізації проєкту створено умови для активного відпочинку людей різного віку шляхом встановлення спортивних вуличних тренажерів та дитячо-ігрового обладнання на прибудинковій території будинку №9 по вул. Юрія Коваленка;

проєкт "Молодіжний район "Попова" (бюджет – 299,232 тис. грн). З метою створення умов для активного відпочинку мешканців Кропивницького за рахунок коштів проєкту придбано та встановлено спортивно-ігрове обладнання на прибудинковій території будинку №15 по вул. Юрія Коваленка;

проєкт "Дитячо-спортивний комплекс на 101-му мікрорайоні" (бюджет – 250,0 тис. грн). Облаштовано сучасний спортивний майданчик на прибудинковій території будинку №27 по проспекту Університетському;

проєкт "Спортивний оазис" (бюджет - 300,0 тис. грн.). В рамках проєкту встановлено сучасний спортивно-ігрового майданчик по вул. Сергія Сенчева, 57;

облаштовано футбольне поле у НВО "Вікторії-П":

проєкт "Територія рівних можливостей" (бюджет –299,3 тис. грн). В рамках виконання проєкту облаштовано футбольне поле на території освітнього закладу НВО "Вікторія –П";

встановлено сучасний дитячий майданчик для дітей молодшого віку:

проєкт "Сучасний ігровий майданчик" (бюджет - 300,0 тис. грн). За рахунок коштів проєкту встановлено сучасний дитячий майданчик по вул. Вокзальна, 26а;

покращено навчальну базу у загальноосвітній школі міста Кропивницького:

проект "Інноваційна фізична лабораторія у НВО №35" (бюджет – 300,0 тис. грн). Для організації навчання учнів 7-11 класів КЗ "НВО №35", позашкільного центру міської ради за рахунок коштів громадського бюджету, було закуплено обладнання для кабінету фізики;

забезпечено можливість навчання людей похилого віку:

проект "Активне життя запорука довголіття" (бюджет – 247,9 тис. грн). Придбано основні засоби, які необхідні для навчання осіб з інвалідністю, пенсіонерів за віком, ветеранів правоохоронних органів, ветеранів збройних сил України, учасників АТО;

облаштовано паркувальну зону:

проект "Паркінг "МЕДИЧНИЙ" на Жадова" (бюджет - 300,0 тис. грн). В рамках реалізації проекту облаштовано паркувальна зона для відвідувачів амбулаторії загальної практики сімейної медицини № 4 по вул. Генерала Жадова);

реалізовано 2 соціально-важливі проекти:

проект "Інтерактивна кімната-чарівний світ щасливої дитини" (бюджет - 300,0 тис. грн). З метою покращення розвитку психічних процесів дітей, оволодіння ними навичками саморегуляції, вміння розуміти та приймати свій емоційний стан у ДНЗ №35 придбано обладнання для облаштування сенсорної кімнати;

проект "Соляна кімната-лікування без ліків" (бюджет – 245,84 тис. грн). В рамках проекту облаштовано соляну кімнати для лікування та профілактики захворювань дихальних шляхів, алергій, шкірних захворювань та психоемоційних розладів у КЗ "Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю Фортечної районної м. Кропивницькому ради".

Міська програма розвитку ярмаркової діяльності та ліквідації торгівлі у невстановлених місцях на 2019–2021 роки передбачає проведення ярмаркових та інших загальноміських святкових заходів, а також проведення заходів з ліквідації торгівлі з рук у невстановлених місцях.

У 2021 році на реалізацію заходів Програми передбачалися кошти в сумі 60,0 тис.грн., фактично використано 59,7 тис. грн.

Кошти були витрачені на:

проведення заходів з нагоди святкування Дня працівників торгівлі, ресторанного господарства та Дня працівників побутового обслуговування населення. Нагороджено 10 трудових колективів, 69 працівників до Дня працівників торгівлі та ресторанного господарства; 4 трудових колективів, 14 працівників сфери побутового обслуговування населення;

закупівлю 11 торговельних палаток для організації та проведення міських ярмаркових заходів.

Крім того, в рамках програми проведено та організовано 5 міських ярмарків з продажу продовольчих та непродовольчих товарів: Полуничний, Медовий, до Дня міста, до Дня Святого Миколая, Новорічний, (з розміщенням 5 фотозон).

Вперше в ярмаркових заходах у 2021 році брали участь ТОВ «Решильє» - регіональний представник бакалійної продукції торгової марки «Решильє», ТОВ «М'ясна кухня» - виробники м'ясних напівфабрикатів, ТОВ «Мікс Мед Енерджі» - виробники медових смаколиків, а також близько 50 суб'єктів господарювання міста, які здійснюють діяльність у сфері торгівлі.

Протягом року організовано та проведено 9 святкових торгівель на Новорічні та Різдвяні свята, до Дня закоханих, до 8-го Березня, до Дня Міста, до Дня Студента, до свята Хеловин.

В рамках святкування 267-річчя заснування міста Кропивницького на площі біля міської ради організовано та проведено фестиваль "Смак-фест" з промоакціями то продажем товарів та послуг. Спільно з ТОВ «Вересень плюс» організовано дитяче свято за участю аніматорів, ростових ляльок, дитячої фотозони з проведення різних конкурсів.

На площі Героїв Майдану на «Новорічні свята 2021 - 2022» було організовано та розміщено «Новорічне містечко» (8 прикрашених будиночків, 14 дитячих атракціонів, фотозона, музичний будиночок), здійснювалась торгівля продукцією ресторанного господарства та сувенірами. Для жителів та гостей містечко працювало протягом місяця.

Надходження до спецфонду бюджету міста від сплати за розміщення літніх майданчиків, сезонної торгівлі та плата за місця розміщення тимчасових споруд склали 615,8 тис.грн, що вдвічі більше, ніж у минулому році.

У 2021 році в рамках бюджетної програми **"Інші заходи у сфері зв'язку, телекомунікації та інформатики"** для департаменту з питань економічного розвитку придбано ліцензійний антивірус "Symantec" на 29 комп'ютерів, також оплачувався інтернет, ліцензійні програми по бухгалтерському обліку, продовжено на рік сертифікати електронних ключів, придбано 2 веб-камери на що витрачено 58,8 тис. грн.

Залишок коштів в сумі 10,2 тис.грн утворився в результаті запланованих видатків відділу праці на супровід програмного забезпечення, але через приєднання відділу до департаменту необхідність у їх проведенні відсутня.

На цьому ми не зупиняємось. Працюємо й надалі в межах повноважень і можливостей над покращенням економічного і інвестиційного потенціалу міста.
